

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **O. E.**, zastoupený JUDr. Radanou Pekárkovou, advokátkou se sídlem Hlinky 142a, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 1. 2008, č. j. OAM-15/LE-PA-PA03-PA03-2008, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 6. 2008, č. j. 56 Az 17/2008 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna advokátky JUDr. Radany Pekárkové **se určuje** částkou 5712 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 15. 1. 2008 zamítl žalovaný žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o azylu“). Žalobce se ve své zemi původu, Mongolsku, věnoval závodně sportu (klasickému zápasu). V roce 2006 došlo k sérii konfliktů mezi ním a jedním kolegou z jeho oddílu. Nejprve se pohádali a pobili, načež jej zmíněný muž udal na policii s tím, že mu žalobce způsobil zdravotní problémy. Policie žalobce uznala vinným a ten mu tak musel zaplatit odškodné. Dále působili v jednom zápasnickém oddílu, ale zmíněný muž žalobci neustále vyhrožoval. Asi po měsíci spolu se svými známými žalobce zbili a zlomili mu ruku. Žalobce si stěžoval na policii, ale nic z toho nebylo, protože podle něj měli zmíněný muž a jeho bratr (trenér oddílu) vlivné známé. V polovině roku 2006 si žalobce začal vyřizovat formality potřebné k vycestování ze země a koncem téhož roku z oddílu odešel, čímž jeho problémy skončily. V polovině roku 2007 vycestovali spolu s manželkou do České republiky. Zde nejprve po nějakou dobu legálně pracoval, následně však byl propuštěn a jeho pracovní povolení zaniklo. Po svém zadržení cizineckou policií se rozhodl požádat v České republice o mezinárodní ochranu. Žalovaný dospěl ve svém rozhodnutí k závěru, že skutečnosti uváděné žadatelem nelze podřadit důvodům pro udělení azylu. Žalobce neuvedl ani žádnou ze skutečností, které by bylo možno podřadit vážné újmě ve smyslu § 14a zákona o azylu.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou ke Krajskému soudu v Brně, který ji rozsudkem ze dne 27. 6. 2008 zamítl.

[3] Předmětný rozsudek napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížností. Krajský soud uvedl ve svém vyjádření podaném při předložení spisu Nejvyššímu správnímu soudu, že kasační stížnost byla podána opožděně a že z důvodu hospodárnosti řízení nerozhodoval o návrhu žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Případné vady kasační stížnosti nebyly odstraňovány. Dle krajského soudu bylo stěžovateli doručeno napadené rozhodnutí dne 4. 8. 2008, kasační stížnost pak byla podána osobně dne 25. 8. 2008. Nejvyšší správní soud však ze soudního spisu zjistil, že krajský soud považoval napadené rozhodnutí za doručené dne 4. 8. 2008 na základě doručení, na níž doručující orgán vyznačil, že zásilka byla uložena na žádost adresáta bez předchozího pokusu o její doručení dne 23. 7. 2008 a adresátu byla zanechána výzva, aby si zásilku vyzvedl. Nejvyšší správní soud následně vzhledem ke své znalosti praxe v případech doručování žadatelům o mezinárodní ochranu přípisem požádal doručující orgán (tedy Poštu Z. u B.) o zaslání žádosti žalobce o uložení písemnosti bez předchozího pokusu o doručení s jeho úředně ověřeným podpisem, vztahující se k předmětné doručence [ve smyslu § 46 odst. 3 in fine zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), za použití § 42 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. V odpovědi ze dne 22. 10. 2008 sdělila vedoucí Pošty Z. u B., že pro doručování zásilek pro jednotlivé obyvatele azylového zařízení v Z. u B. byl dohodnut následující způsob jejich dodávání. Zapsané zásilky se ukládají na poště bez pokusu o jejich doručení. Pracovník azylového zařízení převezme od pracovnice přepážky oznámení o uložení zásilky a soupis všech předaných oznámení. K tomuto opatření došlo proto, že jednotliví obyvatelé azylového zařízení nemají na vrátnici své poštovní schránky a současně není možné se volně pohybovat v rámci doručování zásilek po areálu azylového zařízení a vyhledávat jednotlivé adresáty. Uvedené opatření se týká všech obyvatel azylového zařízení.

[4] Nejvyšší správní soud vyhodnotil nastalou situaci tak, že praktické obtíže doručování obyvatelům uvedených zařízení není možné řešit způsobem, který ignoruje zákonem výslovně stanovený požadavek, podle něž je třeba k uložení písemnosti bez předchozího pokusu o doručení předchozí žádost daného adresáta o takové uložení opatřená jeho úředně ověřeným podpisem. V případě stěžovatele tak nemohlo dojít k doručení rozhodnutí krajského soudu 4. 8. 2008 a uvedený den tak nelze považovat za rozhodující pro začátek běhu lhůty pro podání kasační stížnosti. Jak dále Nejvyšší správní soud zjistil, žalobce si předmětnou zásilku vyzvedl 18. 8. 2008. Zdejší soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnost je nutno považovat za podanou včas. Z těchto důvodů vyzval krajský soud, aby rozhodl o návrhu žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti a poté věc opětovně předložil k rozhodnutí o podané kasační stížnosti.

[5] Stěžovateli byl následně ustanoven právní zástupce, který dne 7. 5. 2009 jeho kasační stížnost řádně doplnil. V tomto doplnění nejprve namítl, že stěžovatel v předchozích řízeních (tedy před správním orgánem a před krajským soudem) uváděl azylově relevantní důvody ve smyslu § 12 zákona o azylu a že tedy jeho žádost neměla být zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Stěžovatel sice poukazyval na problémy, které mu vznikaly ze strany soukromých osob (bratr trenéra a samotný trenér), nicméně ochrany ze strany státních orgánů se mu nedostalo. Správní orgán i soud hodnotily nesprávně skutečnost, že problémy stěžovatele ustaly poté, co odešel z oddílu. Stěžovatel odešel ke konci roku 2006 proto, že již zahájil kroky k opuštění země původu, tzn. rezignoval na plnohodnotný život v této zemi, protože se v ní cítil ohrožen a nedostatečně chráněn. Po incidentu, kdy byl stěžovatel napaden a zraněn se neobrátil na policii, protože měl předchozí zkušenost s tím, že jeho konkurent má značný vliv na tyto složky. Tímto se správní orgán ani soud nezabývaly, čímž došlo k nesprávnému právnímu hodnocení ve věci samé, kdy mohlo jít o tzv. selhání vnitrostátní ochrany. V této souvislosti poukázal stěžovatel na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101 (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná

na www.nssoud.cz). Podle něj není třeba, aby žalobce prokazoval, že byl pronásledován přímo státními orgány nebo že státní orgány podporovaly činnost soukromých osob, ale postačuje, že stát není schopen zajistit ochranu před jednáním soukromých osob. Správní orgán v tomto směru chybně právně hodnotil situaci a v důsledku toho si nedostatečně zjistil skutkový stav. Žalovaný totiž nijak nezjišťoval, nakolik je ochrana poskytovaná státními orgány v praxi účinná a zda k ní stěžovatel mohl mít přístup.

[6] V tomto kontextu by pak mohla být posuzována jinak i otázka možnosti udělení doplňkové ochrany. Podle soudu stěžovatel neuvedl žádný konkrétní důvod tzv. vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu, která by mu hrozila. Stěžovatel však opakovaně uváděl, že mu bylo vyhrožováno a měl tedy (vzhledem ke skutečnému napadení) odůvodněné obavy o život a zdraví. V důsledku nesprávného posouzení důvodů pro udělení mezinárodní ochrany se žalovaný nezabýval podmínkami v zemi původu (neshromáždil žádné informace o zemi původu). Tím porušil své povinnosti v rámci správního řízení ohledně zjišťování skutkového stavu a jeho rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné.

[7] Další nesprávné právní posouzení lze dle stěžovatele spatřovat v námitce odloučení od jeho manželky, se kterou vstoupil na území České republiky a která zde má legální pobyt. Soud tuto námitku posoudil tak, že odloučení stěžovatele od manželky nepředstavuje vážnou újmu, pro kterou by bylo možné udělit doplňkovou ochranu. Stěžovatel ale svoji námitku uváděl v návaznosti na zákonem stanovenou podmínku, podle níž jeho vycestování nesmí být v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. V daném případě by konkrétně mohlo dojít k rozporu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) již několikrát řešil problém rozdělení rodin cizinců v případě vyhoštění či extradice některého z členů rodiny ze země, v níž žijí jeho nejbližší. ESLP se jednak vyslovil ve prospěch respektování práva na rodinný život ve smyslu čl. 8 Úmluvy a zároveň připustil, že by nedošlo k porušení tohoto článku v případě, kdy by rodinné soužití mohlo být obnoveno jinde. K těmto otázkám se však krajský soud vůbec nevyjádřil a proto je v rozsahu této námítky jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné.

[8] Stěžovatel konečně namítl, že řízení před soudem bylo zatíženo tzv. jinou vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. V rámci soudního jednání dne 27. 6. 2008 stěžovatel uvedl svou domněnku, že při pohovoru před správním orgánem nedošlo ze strany tlumočnicka k překladu toho, co skutečně řekl. Dále uvedl okolnosti svého fyzického napadení, jehož výsledkem byly jeho zlomené ruce a žádná pomoc ze strany policie a soudu. K tomuto nebylo ze strany soudu dáno stěžovateli poučení, že může tato svá tvrzení dále doplnit či navrhnout důkazy k jejich prokázání. V daném případě by totiž mohla být navržena jako svědek právě manželka stěžovatele, která by mohla uvedená tvrzení potvrdit.

II.

[9] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele (ve smyslu § 104a s. ř. s.). K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na stránkách www.nssoud.cz).

[10] Stěžovatel nejprve namítl, že žalovaný a krajský soud pochybili, jestliže dospěli k závěru, že neuváděl žádné azylově relevantní důvody ve smyslu § 12 zákona o azylu. Nedostatečně se zabývali rovněž otázkou selhání vnitrostátní ochrany v případě stěžovatele (blíže viz bod [5] výše). Obdobně nesprávně dovodili, že neuváděl žádné konkrétní důvody tzv. vážné újmy

ve smyslu § 14a téhož zákona, která by mu hrozila po návratu do země původu (bod [6]). K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že pokud stěžovatel odkazuje na argumentaci zdejšího soudu obsaženou v rozsudku ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, s tím, že v jeho případě nebyly naplněny požadavky vyslovené v tomto rozhodnutí (spočívající např. v tom, že žalovaný by měl zjišťovat, nakolik je ochrana poskytovaná státními orgány v zemi původu v praxi účinná a zda k ní žadatel o mezinárodní ochranu mohl mít přístup), pak je třeba podotknout, že nyní posuzovaná věc je zásadně odlišná. Citovaným rozsudkem rozhodoval Nejvyšší správní soud ve věci, v níž nebyla žadateli udělena mezinárodní ochrana po „plnohodnotném“ meritorním přezkumu žádosti ze strany žalovaného, zatímco nyní došlo k zamítnutí žádosti podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, tedy na základě institutu představujícího jistou formu zkráceného řízení. Účel uvedeného ustanovení přitom spočívá právě v tom, že v případě „zjevně nedůvodných“ žádostí je již nadbytečné, aby se správní orgán podrobně zabýval např. tím, zda byly u daného žadatele naplněny všechny prvky institutu pronásledování (tedy zda mu byla způsobena „závažná újma“ a zda došlo k „selhání vnitrostátní ochrany“). Ke stejnému závěru viz např. rozhodnutí zdejšího soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, nebo ze dne 10. 2. 2004, č. j. 4 Azs 35/2003 - 71.

[11] V posuzovaném případě je tedy třeba nejprve určit, zda žalovaný a krajský soud nepochybili ve svých závěrech, podle nichž stěžovatel neuváděl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Co se týče § 12 citovaného zákona, zde je podle názoru Nejvyššího správního soudu evidentní, že žádné azylově relevantní důvody stěžovatel neuvedl. Potíže vyvolané jeho kolegy v zápasnickém oddíle kvůli sportovní rivalitě zjevně nemají žádnou souvislost ani s uplatňováním politických práv a svobod, ani s jeho rasou, pohlavím, náboženstvím, národností, příslušností k nějaké sociální skupině či se zastáváním určitých politických názorů. Obdobně viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65.

[12] V případě vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu je třeba rozlišit dvě námitky stěžovatele. Jednak námitku, podle níž má odůvodněné obavy o život a zdraví (viz bod [6]), jednak námitku, podle níž by jeho vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, konkrétně s čl. 8 Úmluvy (viz bod [7]). Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou jejich přípustnosti. Jak zjistil ze soudního spisu, stěžovatel v žalobě ke krajskému soudu rozvedl své tvrzení, podle něž by mu vycestováním do země původu hrozila vážná újma podle § 14a odst. 2 zákona o azylu, toliko poukazem na druhou z uvedených námitek (tedy na rozpor s čl. 8 Úmluvy). K první z těchto námitek tedy Nejvyšší správní soud v souladu s § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží, neboť se jedná o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl.

[13] Ve vztahu k námitce, podle níž by vycestování stěžovatele bylo v rozporu s čl. 8 Úmluvy, lze odkázat na dřívější judikaturu Nejvyššího správního soudu, například na rozsudky ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, a ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65. V nich se zdejší soud vyjádřil v tom smyslu, že zásahem do soukromého a rodinného života, který si cizinec na území České republiky vytvořil, by v souvislosti s čl. 8 Úmluvy mohl být zpravidla pouze dlouhodobý zákaz pobytu, který by právě svou délkou mohl dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Výjimkou by pak mohl být pouze případ, kdy by nepřiměřeným zásahem do rodinné či osobní vazby byla již pouhá nutnost jeho vycestování. V případě stěžovatele je však zřejmé, že nutnost vycestování natolik zásadní zásah do jeho rodinného života nepředstavuje. Stěžovatel sice přicestoval do České republiky spolu se svou manželkou, avšak poté, co se pohádali, každý z nich stejně žil a pracoval na jiném místě ČR. Z napadeného rozsudku je patrné, že krajský soud uvedenou skutečnost

zvážil a dospěl k závěru, že možnost odloučení stěžovatele od manželky nepředstavuje vážnou újmu ve smyslu zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu tak je sice v daném bodě odůvodněn velice spoře, avšak nelze jej považovat za nepřezkoumatelný a jeho závěry při kasačním přezkumu obstojí.

[14] Stěžovatel dále namítl, že řízení před soudem bylo zatíženo tzv. jinou vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (viz bod [8]). K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že neshledal žádné pochybení krajského soudu ve smyslu uvedeného ustanovení. Jak plyne z protokolu o jednání ze dne 27. 6. 2008, krajský soud dal stěžovateli prostor k doplnění jím uváděných tvrzení a k případnému navržení důkazů k jejich doložení. Nebylo jeho povinností stěžovatele jakkoli směřovat k tomu, aby skutečně konkrétní důkazy k prokázání jednotlivých tvrzení navrhl, neboť řízení ve správním soudnictví je ovládáno zásadou dispoziční. Řízení před krajským soudem tedy nebylo zatíženo žádnou vadou v naznačeném smyslu. K otázce rozsahu poučovací povinnosti soudu o procesních právech v soudním řízení správním ve smyslu § 36 odst. 1 s. ř. s. viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2005, č. j. 6 Ads 13/2004 - 20.

[15] Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatel žádný relevantní důvod přijatelnosti své kasační stížnosti neuvedl, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje jeho vlastní zájmy.

III.

[16] Nejvyšší správní soud tedy z výše uvedených důvodů shledal kasační stížnost jako nepřijatelnou; proto ji podle § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta. Výše odměny ustanovené advokátky byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě právního zastoupení a v písemném podání týkajícím se věci samé ze dne 7. 5. 2009, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 2 x 2100 Kč a 2 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 4800 Kč. Protože ustanovená advokátka je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 912 Kč, odpovídající dani, kterou je advokátka povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovené advokátce se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 5712 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. června 2009

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu